

وحیدالملک - عرض میکنم عده و کلاه را که قسم یاد کرده اند این جا ذکر نشده است گویا در روزنامه جات هم یکی دو اشتباه شده است خوبست اسامی آنها ذکر شود .

معاضدالملک - (۵۶) نفر در اول ذکر شده است و اشتباهی که قسم خورده اند همین (۵۶) نفرند .

رئیس - موضوع مذاکرات امروز اولاً انتخاب نایب السلطنه است بعد تلگراف انجمن ولایتی زنجان ولایحه انجمن زردشتیان تهران است معلوم آقایان هست بعد از آنکه محمدعلی میرزا بسفارت روس در زرگنده در تحت حمایت دولتین روس وانگلیس رفت بملاحظه اینکه سلطنت و دیده ایست که از جانب ملت تفویض بیک شخص میشود همانطور میتواند پس بگیرد و در آن موقع در اینجا مجلس عالی منعقد شد مرکب از تمام طبقات علماء اعیان شاهزادگان وغیره و در آن مجلس عالی محمدعلی میرزا از سلطنت خلع شده بمناسبت اینکه ولایت عهد سلطان احمد میرزا مسلم بود اعلی حضرت سلطان احمد شاه شدند و سلطنت ایران از طرف آن هیئت که در حقیقت نمایندگان ملت بودند بنابر ماده (۳۶) قانون اساسی همینکه پادشاه مملکت بحدس شد نرسیده زمام امور مملکت سپرده میشود بنایب السلطنه که از طرف مجلسین منتخب میشود بنابر آن در تحت رأی مجلس عالی نیابت سلطنت باقای عضدالملک مفوض شد و قید شد که نیابت سلطنت ایشان موقتی است تا اینکه مجلس شورای ملی افتتاح شود و نیابت سلطنت را قانوناً معین نماید و آن روز غیر این ممکن نبود ترتیبی در کار داد و بنابر اصل ۴۸ از قانون اساسی در قیاب مجلس سنا رأی مجلس شورای ملی معتنی و معتبر است در این موقع لازم میدانم چند کلمه مطرح مذاکره نمایم گر چه مطلب بقدری روشن و واضح است که محتاج بییان نیست آقای عضدالملک از اول عمر تا اکنون میتوان گفت از آن اشخاص هستند که خود را بدستوری و پاک دامنی معرفی کرده اند بطوریکه تمام اهل ایران از مراتب کمالات ایشان خوب اطلاع دارند این بود که همان روز تمامی انظار مخصوصاً راجع بایشان شد و حالا ورقه رأی توزیع میشود در باب انتخاب ایشان بنایب السلطنه مملکت ناچه رأی داده شود .

(ورقه رأی توزیع شد)
ادیبالتجار - رسمیت مجلس در صورتی است که شصت و یک نفر و کلاً حاضر باشند حالا عده و کلاً کافیست .

تقی زاده - لازم نیست شصت و یک نفر و کیلی که در مجلس حاضرند ثابت الوکاله باشند همینکه تلگراف در باره وکیل وزارت داخله رسید در مجلس حاضر شده رای خود را میدهد (در این موقع اصل ۳۵ و ۳۸ و ۷۷ قانون اساسی قرائت شد) .

ذکاءالملک - عده حضار ۵۴ نفر اکثریت نام ۱۲۸ است (رای گرفته شد آقای عضدالملک با پنجاه و یک رأی منتخب شدند یک رأی در حق آقای ناصرالملک یک ورقه سفید یک رأی هم در حق آقای صنیع الدوله داده شد عموم و کلاً تبریک گفتند رئیس حاصل رأی را اعلان کردند) .

رئیس - برای تبلیغ رای مجلس شورای ملی باید هیئتی از مجلس منتخب شده برون درای مجلس

را تبلیغ نمایند بمقیده بنده شش نفر کافیست .

وکیل الرعایا - شش نفر از طبقات شش گانه باید بروند (گفته شد طبقات ششگانه منسوخ شد)

وکیل الرعایا - بنده عرض کردم از طبقات شش گانه باید بروند فرمودند منسوخ شده است بنده تصور میکنم آن قانون در تکمیل است نه در نسخ هیئتی که میروند از طبقات ششگانه باید بروند

تقی زاده - طبقات ششگانه در مجلس نیست **رئیس** - ورقه رأی بدهید شش نفر را برای تبلیغ رأی انتخاب نمایند .

تقی زاده - خود رئیس باید انتخاب نمایند .

رئیس - من این اشخاص را انتخاب کرده ام آقای حاج سید نصرالله - آقای تقی زاده - آقای صنیع الدوله - آقای مشیرالدوله - آقای وثوق الدوله آقای ممتازالدوله .

(در اینوقت تلگرافی از تربت و لایحه از انجمن زردشتیان مبنی بر تبریک افتتاح قرائت شد ایضاً تلگرافی از انجمن موقتی زنجان مشعر بر تبریک افتتاح و تشکر از اقدامات سردار بهادر و مسیو یفرم و امنیت زنجان و فرار آخوند ملا قربانعلی و اشرار و استعدای دستگیری آخوند و تمییداد و مجازات اشرار قرائت شد) .

پس از آن آقای رئیس شرحی در باب تشکیل مجلس دوشنبه هشتم ذی القعدة برای تصفیه امور راجعه بخلع محمدعلی میرزا و اساسه سلطنتی و متحصنین سفارتخانهها مذاکره فرمودند و در این موقع راپورت مجلس مزبوره قرائت شد مشعر بود بر اینکه شعبه که برای این کار معین شده نظر با افتتاح مجلس تعطیل شده و آقای نواب که رئیس شعبه مزبور بودند اظهار داشتند نظریوکالتی که دارم نمی توانم مشغول این کار بشوم جواب داده شد وکیل میتواند مصدر اینگونه امور بشود بملاوه وزیر امور خارجه اظهار داشتند چون سالها است با آقای نواب اعتماد دارم اطمینان ندارم دیگری متصدی این امر بشود علی-هذا باید همانطور که رئیس این شعبه بوده اند باشند و ترتیبی که هیئت مدیره دستور العمل داده رفتار نموده و مشغول کار باشند

اسامی اعضاء مجلس مزبور بقرار ذیل است
آقای هلاه السلطنه - آقای مستشار الدوله -
آقای حاج سید محمد - آقای مشار السلطنه -
آقای عمیدالحکما - آقای صدیق حضرت - آقای نواب - آقای حاج محمد باقر آقا

وکیل التجار - بنده دو مطلب دارم اولاً اینکه چون در این کمیسیون از طرف وزارت مالیه کسی نیست خوبست یک نفر از وزارت مالیه بخواهند که با حضور او اقدامات بشود چون راجع اساسه سلطنتی است دیگر آنکه خوب است هر چند روز یکمرتبه راپورتنی از اقدامات خودشان بمجلس بدهند چنانچه محظور نداشته باشد در مجلس علنی والا در مجلس سری قرائت شود که آقایان و کلاً از نتیجه زحمات آنها مطلع باشند .

وحید الملک - بنده میخواستم عرض کنم ماها که در کمیسیون عالی بودیم بخوبی از اقدامات ایشان مسوق هستیم که چه اقدامات از اول تا بحال نموده و تمام اقدامات و زحمات ایشان ضبط است و خوبست همان قسم که گفته شد نوشته شده چاپ شود از برای اطلاع عموم که مان میکنم خیلی فواید

خواهد داشت
رئیس - فردا مجلس دو ساعت قبل از غروب منعقد خواهد شد .
(در این موقع مجلس ختم شد)

**خلاصه جلسه ششم
مذاکرات مجلس شورای ملی
مورخه روز چهارشنبه دهم
ذی القعدة ۱۳۲۷**

مجلس یکساعت و نیم بغروب مانده با حضور پنجاه و دو نفر علناً تشکیل شد صورت جلسه روز قبل را معاضد الملک قرائت نمود بعد رئیس شرحی در خصوص هیئت مأموره از طرف مجلس برای ابلاغ نیابت سلطنت و اظهارات جوابیه حضرت اقدس آقای نایب السلطنه دامت عظمة که همه دال بر همراهی و مساعدت با اساس مقدس مشروطیت و موفقیات انجام این عهد بزرگ بود بیان نمودند آنگاه شرح مبسوطی تشکر از زحمات آیات الله نجف اشرف و خدمات عموم مجاهدین و احراری که در خارجه و داخله این مدت نسبت با اساس مقدس مشروطیت بجای آورده و از بذل مال و جان دریغ نکرده عنوان نمودند آقای تقی زاده نطق مفصلی تذکر نسبت بشهدای راه حریت و استقلال مملکت بیان نمودند بعد بترتیب ذیل آقایان مفصله الاسلامی باشاهر رئیس متناوباً شروع بنطق نمودند حاج سید نصرالله نسبت به حضرات آیات الله و حجج اسلام معاضد الملک در تائید نطق حاج سید نصرالله آقای وثوق الدوله در ذکر غیرت مندان آذربایجان و آقایان سردار و سالار ملی شرحی تقریر داشتند ممتاز الدوله در تشکر از زحمات آقایان سپه دار اعظم و سردار اسعد و عموم رؤسای مجاهدین و امرای ایل بختیاری نطق بیان داشتند میرزا مرتضی قلیخان و میرزا ابراهیم خان در تائید این نطق شرحی اظهار داشتند وکیل التجار شرحی از زحمات اردوهای که بالفعل در صفحات اردبیل و آستارا و زنجان در تحت ریاست رؤسای خود مشغول خدمت هستند عنوان نمودند آقای مشیرالدوله شرحی تشکر از هیئت های اروپا و نمایندگان و مأمورین خارجه مقیم ایران بیان داشتند آقای تقی زاده این نطق را به بیاناتی تائید کردند شاهزاده اسدالله میرزا شرحی تشکر از زحمات و کلاً وغیره کلاً و کمیسیون فوق العاده و عالی هیئت مدیره اظهار نمودند آقا سید حسین اردبیلی ذکری از زحمات انجمن سعادت ایرانیان اسلامبول و بعضی از جراید خیر خواه ایران خصوصاً جریده جبل العتین کلکته تقریر داشتند ادیب التجار شرحی از تشکر مساعدهت های ایرانیان مقیم قفقاز خاصه بادکوبه و اهالی قزوین بیان نمودند وزیر زاده شرحی تشکر از زحمات عموم حامیان آزادی و ترقی خواهان ملت عنوان نمودند و شاهزاده لسان الحکما در تائید این مقال شرحی منطلق داشتند در سه فقره از تشکرات مذکوره که یکی راجع به حضرات آیات الله آقای خراسانی و آقای مازندرانی و دیگری با آقایان سردار و سالار ملی و سومی با آقایان سپه دار اعظم و سردار اسعد بود از وکلای گرام رأی گرفته و مجلس بربیک یک لوابیح مذکوره متفقاً رأی داد نیم ساعت از شب گذشته مجلس ختم شد و جلسه آتی از طرف رئیس بروز پنجشنبه دو ساعت بغروب مانده اعلام شد که حضرت اقدس آقای نایب السلطنه برای ذکر قسم بمجلس تشریف میآورند و پس از ذکر قسم در انتخاب اعضای کمیسیون پنجگانه شروع خواهد شد .